

ДЕЯКІ АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Гордєєва Олена Вікторівна, ст. викладач

Одеський національний економічний університет

Трансформація економіко-правового середовища та ринкові перетворення в господарських правовідносинах України супроводжуються реформуванням бухгалтерського обліку та створенням відповідної нормативно-правової бази регулювання обліку в державі.

Важливу роль у системі нормативного регулювання бухгалтерського обліку відіграють національні положення (стандарты) бухгалтерського обліку, затверджені Міністерством фінансів України. В умовах глобалізації фінансових рішень, створення корпорацій особливого значення набувають проблеми уніфікації національних стандартів бухгалтерського обліку із стандартами міжнародними. Використання Україною Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку у практичній діяльності сприятиме поглибленню міжнародної співпраці в галузі бухгалтерського обліку, поліпшенню якості національних стандартів.

Варто при цьому, наприклад, прийняти до уваги висновки експертів Міжнародної фінансової корпорації, які в своєму дослідженні «The Costs of Tax Compliance in Ukraine» зазначають, що на адміністрування податків український бізнес щороку витрачає більше 4 млрд. грн.

Отже, зазначені дані свідчать про глибоку кризу в податковій системі країни та відповідно в одній з її складових – системі податкового обліку. І хоча сьогодні науковці в сфері бухгалтерського обліку намагаються знайти вирішення даної проблеми, вони часто зосереджують свою увагу лише на податковому обліку як технічному процесі накопичення та надання інформації, упускаючи з поля зору

питання податкової політики держави, вважаючи це компетенцією макроекономічної науки, а не бухгалтерського обліку.

Механізм регулювання бухгалтерського обліку розвивався і змінювався протягом тривалого часу. Регулювання бухгалтерського обліку в Україні на сучасному етапі не можна вважати досконалим, воно потребує модернізації, чим і пояснюється актуальність цієї статті.

Сучасна система регулювання бухгалтерського обліку України була запозичена з часів планової економіки, і її методи залишилися адміністративними. Це, зрозуміло, потребувало реформування. Але й проведення реформ, на думку багатьох дослідників цього питання, не дало достатнього ефекту.

Головною проблемою є інститути регулювання. Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» в державі немає чіткого визначення суб'єкта, за яким визначена відповідальність за стан бухгалтерського обліку. Збирає та обробляє фінансову звітність Держкомстат України, визначає методологію бухгалтерського обліку і звітності - Міністерство фінансів. У правовому полі ці обмеження закладено Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Пропонуються декілька шляхів подолання такої невідповідності – від удосконалення роботи існуючого регулятора до створення нового регуляторного органу.

На сучасному етапі дуже важливо чітко визначити, який інститут несе головну відповідальність за регулювання бухгалтерського обліку в Україні.

Слід внести відповідні корективи в Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Крім того, здається важливим зазначити необхідність саме державного регулювання бухгалтерського обліку, хоча власник підприємства теж повинен нести за це відповідальність. Подібні рекомендації були висловлені у Звіті Світового банку про стан дотримання стандартів та кодексів у сфері бухгалтерського обліку і аудиту. Для того, щоб провести таке реформування, слід провести спеціальні дослідження, які б довели доцільність цих змін.

Окрім зазначеного питання до основних актуальних проблем в регулюванні бухгалтерського обліку також можна віднести:

1. Неврахування, в повній мірі, досвіду професійних бухгалтерських організацій. Хоча вони й беруть певну участь в регулюванні бухгалтерського обліку, все ж їх співпраці з регуляторним органом не вистачає чіткості і правового визнання.

Україна, працюючи з міжнародними фінансовими інститутами, бере на себе певні зобов'язання економічного і організаційного характеру, в тому числі у сфері бухгалтерського обліку. Існуюча система державного регулювання безнадійно застаріла й у цьому вигляді нездатна продукувати кінцевий результат – своєчасну, якісну та достовірну інформацію для прийняття рішень як на рівні підприємств, так і на рівні регіонів, галузей і держави.

2. Підготовка бухгалтерських кадрів. Міжнародний досвід і практика показують, що післядипломна підготовка й процес постійного підвищення кваліфікації практикуючих бухгалтерів – це прерогатива професійних бухгалтерських організацій.

В Україні потрібно створити систему постійного підвищення бухгалтерських кадрів, яка б відповідала міжнародним вимогам, а саме стандартам освіти Міжнародної федерації бухгалтерів. Мета такої системи – кваліфікаційний рівень професійного бухгалтера як загальноприйнятий у міжнародній практиці має відповідати європейському рівню.

3. Облік і звітність малих та середніх підприємств, які за своєю економічною природою не можуть вести облік і складати звітність у такому самому порядку й обсязі, як і великі. До того ж для потреб власників та інших користувачів не потрібна в такому обсязі фінансова інформація. У міжнародному бухгалтерському співтоваристві сьогодні відбувається обговорення проекту Міжнародного стандарту фінансової звітності щодо підприємств малого та середнього бізнесу. Доцільним було б включитися в таку роботу й в Україні.

4. Галузеві особливості обліку та звітності. Сьогодні склалася ситуація, коли стандарти фінансової звітності встановлює Міністерство фінансів України, але їхнє дотримання держава не контролює.

Тому необхідне розширення суб'єктів впливу на бухгалтерську діяльність шляхом участі в регуляторних органах представників галузевих міністерств і професійних бухгалтерських організацій.

5. Регулювання бухгалтерського обліку в країні. Тобто практично в усіх країнах, на відміну від України, де законом визначений єдиний метод регулювання бухгалтерської діяльності – державний, саморегулювання бухгалтерської професії є обов'язковою складовою

Слід зазначити, що існує можливість розв'язати існуючі проблеми шляхом менших змін, наприклад, посиленням правового статусу Методологічної ради з бухгалтерського обліку при Мінфіні України через розширення її повноважень і певної самостійності функціонування за окремим Статутом, а не за Положенням, як є на сучасному етапі.

Отже, можна зробити наступні висновки. В системі бухгалтерського обліку на сьогоднішній день існують ряд питань, які потребують нагального вирішення:

- нечітке визначення головного регуляторного органу і його функцій;
- проблеми правового сектору;
- недостатня увага держави до професійних бухгалтерських організацій.

Вирішення цих проблем допоможе вдосконалити систему державного регулювання та реформування бухгалтерського обліку, адаптація до ринкових змін, міжнародних стандартів та потреб користувачів, в системі прийняття рішень, що буде позитивною зміною для бухгалтерського обліку загалом.

Список використаної літератури:

1. Податковий Кодекс України
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996-XIV

3. Коментарі до нового Плану рахунків бухгалтерського обліку/А.С. Бакаєв, П.С. Безруких та ін. / За ред. А.С. Бакаєва. – К.: ІПБ-БІНФА, 2008.
4. Кондраков Н.П.. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник.-6-е вид.,- М.:ИНФРА-М.,2009.